

KVINFO

Hvad ved vi om øremærket forældreorlov og barsel til fædre?

- Viden og erfaringer fra Norden

Øget fædrebarsel* som murbrækker for ligestilling

Udbredt enighed blandt arbejdsmarkeds- og kønsforskere om, at en stigning i mænds barsel er helt centralt i forhold til en øget ligestilling mellem mænd og kvinder i Danmark:

- forbedrer mænds rettigheder i relation til deres børn
- udligner løngabet mellem mænd og kvinder
- opbløder kønsstereotype forventninger til både mødre og fædre.

Se fx Anette Borchorst, Professor ved Institut for Statskundskab, Aalborg Universitet og Tine Rostgaard, Professor i komparativ social- og velfærdspolitik ved VIVE i "Viden om fædres barsel" på: <https://kvinfo.dk/viden-om-faedres-barsel/>

* Med fædrebarsel refereres her både til barsel og forældreorlov, som i daglig tale omtales samlet som barsel.

Gender Gap ved familiestiftelse

Fra statistikkerne ved vi, at:

- Mænd i 30'erne, hvor de typisk bliver fædre, **arbejder mere** end før, **pendler længere** og deres **disponible indkomst vokser** markant.
- Omvendt viser tallene, at kvinder i 30'erne, hvor de typisk bliver mødre, **arbejder mindre** end før, **pendler kortere** og deres **disponible indkomst vokser, men langt mindre** end mænds i samme aldersgruppe.
- Og det er også i den periode, at **løngabet mellem fuldtidsansatte mænd og kvinder udvides**: fra 7,4 procentpoint for de 25-29-årige til 10,6 procentpoint for de 30-39-årige og til 15,6 procentpoint for de 40-49 årige.

Tidligere beregninger har desuden påvist en decideret **børnestråf** for mødre og en **børnepræmie** for fædre

- Børnestråf: I gennemsnit tjener kvinder mellem 3 og 5% mindre i timen som konsekvens af, at de er mødre
- Børnepræmie: Mænd tjener derimod mellem 1 og 4 % mere i timen efter de er blevet forældre

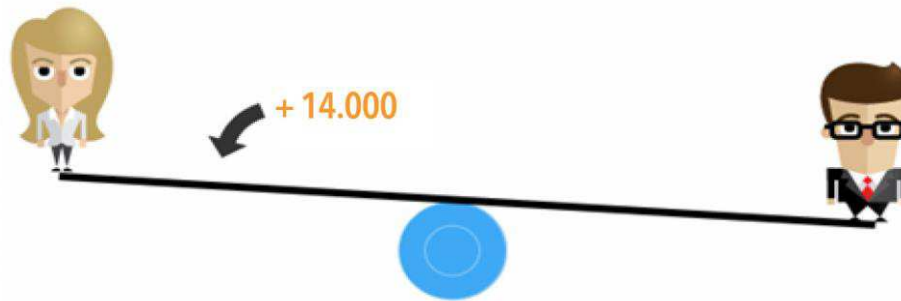
Kilder: "Lønforskelle mellem forældre og ikke-forældre i Danmark i 2006", finansieret af Beskæftigelsesministeriet i 2008.

"Tal og Fakta – Mænds og Kvinders Liv", som bygger på tal fra Danmarks Statistik: <https://kvinfo.dk/artikelseerie-om-maends-og-kvindes-livsvilkaar-i-gennem-livet/>

Fædres barsel mindsker løngabet mellem mænd og kvinder

En undersøgelse fra Rockwool Fondens Forskningsenhed fra 2017 peger på, at fædres barsel kan mindske løngabet mellem mænd og kvinder.

- I familier, hvor far tager en større del af barslen, reduceres lønforskellen mellem far og mor i to til fire år efter barnets fødsel.
- Da fars barsel har en mindre betydning for hans egen indtjening, betyder denne reduktion i lønforskellen at også den samlede indkomst i husholdningen stiger, hvis far tager mere barsel.
- Der, hvor effekten er størst, reduceres forskellen med helt op til 14.000 kroner om året, hvis far tager en uges ekstra barsel.

Kilde: <https://www.rockwoolfonden.dk/artikler/fars-barsel-mindsker-loengabet-mellem-maend-og-kvinder-og-oeger-husholdningens-samlede-indkomst/>

Erfaringer fra de nordiske lande

De nordiske erfaringer viser, at en øremærkning af orloven til mænd medfører, at langt størstedelen af fædre tager den tid, der er øremærket til dem. Imidlertid tager de ikke særligt meget af den forældreorlov, der er til deling.

Øremærket orlov til fædre

Island: 3 måneder

Sverige: 3 måneder (indført i 2016, før 2 måneder)

Norge: 15 uger øremærket (indført 2018, før 10 uger)

Finland: 9 uger

Danmark: 2 uger

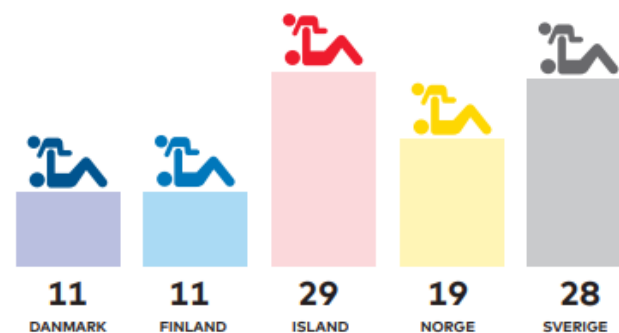
Det islandske eksempel

I 2000 indførte Island en 3-3-3-ordning med 3 måneder til hver forældre og 3 måneder til deling. Det resulterede i, at ca. 90 % af de islandske fædre i 2011 tog de 3 øremærkede måneders forældreorlov.

Kilder: Nordisk Statistik 2018: <https://www.norden.org/da/node/24891>

Fact sheet fra NIKK: https://www.nikk.no/wp-content/uploads/nikk_foraldraledighet_eng_webb.pdf

Mäns andel av föräldraledigheten
Procent (2016)

Kön, näringsliv och arbete 23

Barrierer for mænds brug af barsel og forældreorlov

I den nordiske forskningslitteratur fremhæves fire hovedforklaringer på fædres brug af og barrierer ift. brug af barsel:

- 1) Økonomi – fx viser studier at fuld lønkomensation har betydning for fædres brug af barsel
- 2) Orlovslovgivningens udformning – erfaringer fra de nordiske lande viser, at mænd bruger de øremærkede orlovsrettigheder, de får tildelt
- 3) Faktorer på arbejdsmarkedet som fx. arbejdspladskultur – forskningen peger desuden på, at lovgivningen her kan være normsættende
- 4) Forhandlinger i familien

Kilde: "Øremærkning af barsel til fædre. Et litteraturstudie", SFI, 2013.

Minimumsfortolkning af implementering af det nye EU-direktiv i Danmark

Orlovsuger med økonomisk kompensation

NUVÆRENDE DANSKE REGLER					
Mødre	4 uger øremærket	F Ø D S E L	14 uger øremærket	32 uger, som forældrene frit kan dele	
Fædre			2 uger øremærket		
EFTER EU-DIREKTIV					
Mødre	4 uger øremærket	F Ø D S E L	14 uger øremærket	8 uger øremærket	16 uger, som forældrene frit kan dele
Fædre			2 uger øremærket	8 uger øremærket	

* Fædre inkluderer også andre juridisk forældre som fx medmødre mv.

